

ԱՐՏԻՈՑ ՀԱՄԱՐԱՆ, ՄԱՆՆԻԿ ՊԵՐԱԿԵ-
ԵԱՆ: Պարիս, 1931. Երես՝ 90. Հրճ. Հրճճ-Սամուէլ
 Գրասան, Պարիս (VI) 51 Rue Monsieur-le-Prince.
 Տպգր. «Մասիս». Գիճ՝ 10 ֆրանկ կամ 50 սենտ:

Մաննիկ Պերպէրեան անձանօթ մը չէ
 մեր պարբերական հրատարակութեանց հե-
 տեղներու համար. անիկա արձակ գեղե-
 ցիկ էջեր արտադրած է յաճախ՝ որոնց մէջ
 գեղեցիկ լեզուի մը կ'ընկերանան գրական
 շնորհքն ու փափկութիւնը:

Տխուր և թախծոտ է Մաննիկ Պեր-
 պէրեանի երգը. անոր մէջ կը կարգաս գե-
 ղեցիկ ու հրաշալի բնութեան մը մէջ,
 մարդկային հոգիին անհուն տենջանքնե-
 րու խորտակումը և վրիպումը, որ սուգի
 և տխրութեան մոռյլ ամպով մը կը սքո-
 ղեն մեր աչքերուն՝ տիեզերքի այդ մեծ
 գեղեցկութիւնն ու ներդաշնակութիւնը:

Հեղինակին այդ վիշտը նորութիւն մը
 չէ մարդկային հոգիին համար. կանուխէն
 մինչեւ հիմա ամէն շրթունքներու վրայ
 տեսնուած է ան, և ամէն սուգի լար հըն-
 չեցուցած է ան աւելի կամ պակաս ցա-
 ւազին թրթռումներով. սակայն ամէն ցաւ
 ինք իր մէջ, նորութիւն մը և թարմու-
 թիւն մը ունի, երբ արուեստագէտը կըր-
 նայ անոր հազցնել իր սեփական պատ-
 մուհանը և ինքնայատուկ շեշտը. և այս է
 որ պիտի փնտռենք այս պարագային մէջ,
 և Մաննիկ Պերպէրեան գիտցած է ունե-
 նալ իր այդ անձնական շեշտը:

Հեղինակի լեզուն պարզ է, ներդաշ-
 նակ և յուզիչ շատ անգամ. իր պատկեր-
 ները գեղեցիկ շրջանակ մը կը կազմեն իր
 զգացումներու զեղումին:

Գեղեցիկ ու սիրուն կտորներ ունի.
 արուեստի և յուզումի յղացումի զոդոր
 քնքուշութեամբ: Մասնաւորապէս շատ սի-
 րուն են և սրտառուչ իր «Արեւ կայ»ն,
 «Կարօտ»ը, «Անդունդներու սարսուռ»ը,
 «Ժայռին Սրբը»ը, «Քանի մը Վարդ» և
 ուրիշ կտորներ:

Կարելի է միշտ հաճոյքով կարդալ
 Մաննիկ Պերպէրեանի «Արեւոտ ծամբան»,
 որուն մէջ թէեւ պիտի տեսնես արեւին
 խաւարումը քու լոյսի կարօտը ունեցող
 աչքերուդ դիմաց. բայց այդ կարօտը ինք-
 նին, և մանաւանդ անոր սիրուն արտա-
 յայտութեան արուեստը, միշտ պիտի սի-
 րեն փափուկ և զգայուն հոգիները:

Գ. ՄԽԱԼԵԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՎԵՂ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՁԱՏՈՒՆ
 ԵՐՈՒՍԱԿԷՄ

Թիւ 10/9, 1164

23 յունուար 1932

Ձեռք Ամենապատուիրին,

Պատիւն ունիմ հաղորդելու Ձեր Ամենապատու-
 րեան քէ Ձեր Հայոց երուսաղէմի Պատրիարք Եւսեբի
 Արքայական Հոգևորական Ձեզի յանձնուելուն
 առիթ Ձեր արտասանած ուղերձը դրուած է Նորին Վե-
 նախառնութիւն Թագաւորին առջեւ:

Ինձի հրահանգուած է հաղորդել Ձեզի Նորին Վե-
 նախառնութեան շնորհակալութիւններ Ձեր հաւատա-
 րական խօսքերուն համար:

Պատիւն ունիմ ըլլալու

Ձեր Ամենապատուիրեան հնազանդ ծառան

Ճ. Է. Ֆ. ԿԱՄԱԷԼԼԻ

Նահանգային Կառավարիչ
 Երուսաղէմի Նահանգին

Նորին Ամենապատուիրին
 Հայոց Երուսաղէմի Պատրիարքին

Ա Ի Ա Գ Տ Օ Ն Ե Ր

Պատշաճ հանդիսութիւններով և հոգեպա-
 րար ծխակատարութիւններով տօնուեցան այս
 տարուան Աւագ Տօները:

▲ Յունուար 5. — Ս. Աթոռոյս Տօնին (Գաւրի
 Մարգարէի և Յակոբայ Տեառն Նորոս Առաք-
 եալին), պատարագեց և քարոզեց Պատր. փո-
 խանորդ Տ. Մկրտիչ Սրբազան:

Կրկին ցնծութեան առիթ մ'եղաւ Ս. Աթո-
 ռոյս մեծ օրը՝ Սրբազան Պատրիարքին Դահա-
 կալութեան առթած թարմ ուրախութեան հետ
 զուգորդուելով:

▲ Յունուար 7. — Երուսաղէմի աւանդական
 կերպերով տօնուեցաւ Ս. Սեփանոսի Տօնը:
 Տասն և մէկ սարկաւազներ, որոնց հետ նաեւ մի
 քանի ուրարակիւններ, իրիւ բացուող ծաղիկներ
 Ս. Աթոռոյս պարտէզին մէջ, հոգեւոր ուրախու-
 թիւն մը կը պատճառէին Միարարնութեան և
 ժողովուրդին, երբ զարդարուն զգեստներով կը
 կենային շարուած սեղանին առջեւ:

Հոգեպարար քարոզ մը խօսեցաւ Սրբազան
 Պատրիարք Հայրը, ցուցնելով օրուան Սուրբին
 արիւնթիւնը, հոգեկան բարձր արժէքը, և ա-
 նոր մարտիրոսացման մեծ կարեւորութիւնը Եկե-
 ղեցոյ կեանքին մէջ:

▲ Յունուար 11. — Ի Տօնի Ողորդ Ռոսման,
 որ դարձնալ Ս. Աթոռոյս երկու պաշտպան սուր-
 բերէն մէկուն տօնն է, պատարագեց Ամենապա-
 տիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը: Ս. Պատարա-
 գէն ետք հանդիսաւոր թափօր զարձաւ Ս. Յա-
 կոբեանց Տաճարին մէջ:

Նորին Ամենապատուութիւնը իր քարոզին մէջ նկատի առաւ Առաքեալին գլխատման նըշանակութիւնը, զայն զուգորդեց Յովհաննէս Մկրտչի գլխատման պարագային հետ, և երկու գլուխներուն կամ անոնց նշխարներուն մեղի տուած պատգամը եւ անոր նշանակութիւնը մատնանիչ բրաւ։

▲ Յունուար 13. — Տարեմաս Հին Տոմարաւ։ Միաբանութեան բոլոր անդամներն անխորի, երեկոյին Պատրիարքարան ելան շնորհաւորութեան համար բարի վախճան մաղթելով անցնող տարին, «տեսակ մը յուզարկաւորութիւն հինին», ինչպէս նկատեց Նորին Ամենապատուութիւնը։

▲ Նոյն օրը երեկոյին վարժարանին մէջ ալ տեղի ունեցաւ ներքին ուրախութեան հանդէս մը, ուր փոխադարձ շնորհաւորական խօսքերէ ետք այլեւայլ լիզուներով մերթ լուրջ եւ մերթ զուարճալի սիրուն արտասանութիւններ եղան, և ուսուցիչները, Սարկաւագներն ու աշակերտները ուսուցիչ հաճելի և լինիլ ժաման մ'ըրին։

▲ Յունուար 14. — Առաւօտեան պատարագին քարոզեց Սրբազան Պատրիարքը։ Ծանրացաւ կեանքի արժէքին վրայ, և հոգեւոր պտուղներով զայն արժեցնելու քրիստոնէին պարտականութեան վրայ։

▲ Պատարագէն ետք Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ քննութիւն-հանդէս մը, ուր Միաբանութիւնը և ժողովուրդը շնորհաւորեցին Նորին Ամենապատուութիւնը Նոր Տարւոյ առթիւ։ Նախ խօսք առաւ Գեր. Տ. Մկրտիչ Սրբազան, և մխիթարիչ, յուսատու խօսքեր բրաւ անցնող և զալիք տարիներուն համար։ Խօսեցաւ նաև Բրչն. Տիր. Բարդէ Սարկաւագ՝ վարժարանի կողմէն, և փոքրիկ մը՝ Մանկապարտէզի կողմէն։ Սրբ. Պատրիարքը բրաւ փոխադարձ շնորհաւորութեան խօսքեր և տուաւ իր օրհնութիւնները։ Մէջ ընդ մէջ երգեր փայլեցուցին այս հաւաքովը։

▲ Իսկ երեկոյեան Սրբազան Պատրիարք Հայր Միաբանութեան երէց անդամներուն հետ միասին այցելեց վարժարանը։ Ուսանողութեան կողմէ ուղերձ մ'արտասանեցաւ, որմէ ետք Սրբազան Պատրիարք Հայրը որտապնդիլ խօսքերով յորդորեց աշակերտները աշխատանքի և զարգացումի նուիրելի։

Սրբազանը ապա այցելեց նաև վարժարանի Տեսչարանը։

▲ Յունուար 18-19. — Ընդհանուր Ս. Ծննդեան և Աստուածայանութեան։ Ինքնաշարժերու հանդիսաւոր թափօրով Սրբազան Պատրիարք շօր և Միաբանութեան ղեկի Բեթղեմէ մեկնումը, ձիաւոր սպայի մը թիկնապահութեամբ եւ չորս ձիաւոր զինուորներու առաջնորդութեամբ, տեղի ունեցաւ գեղեցիկ եւ պայծառ օդին։

Ս. Ծննդեան Տաճարին մէջ և Ս. Այրին վրայ գիշերային անընդհատ ժամրգութեան եւ պատարագի պաշտամունքները հոգեզմայլ ներդաշնակութեամբ տեղի ունեցան հաւատացեալներու և տոռայ բազմութեան մը ներկայութեան։

Գիշերային պատարագիչը եւ քարոզիչն էր Ս. Աթոռոյս լուսարարապետ Տ. Մեհրոզ Սրբազան։

▲ Երուսաղէմի մէջ Ս. Ծննդեան արարողութիւններն ու Պատարագը տեղի ունեցան Ս. Յակոբեանց Տաճարին մէջ։ Սրբազան Պատրիարք Հայրը Պատարագին և Ջրօրհնէքին ներկայ գտնուեցաւ ու նախագահեց և աշխարհաբար կարգաց Բարսեղ Հայրապետի սրտագրաւ աղօթքը։ Երգեցողութիւնները կանոնաւոր և ներդաշնակ կերպով վարեցին՝ իրացակայութեան սարկաւագներու և զպրններու։ Երուսաղէմացի ազգայիններէն երգեցիկ եկեղեցասէրներ։ Քարոզեց՝ Հոգ. Տիրան Վրդ. Ներսոյեան՝ յայտնութեան վարդապետութեան հիմնականութեան վրայ՝ Քրիստոնէական կրօնին մէջ, և լեշտեց աստուածայայտնութեան վարդապետութեան ուղղափառ ըմբռնումին պէտքը՝ իւրաքանչիւր քրիստոնեայի հոգեւոր փրկութեան համար։

Միաբանութիւնը Բերդեհիմէ վերադարձաւ Ծննդեան առաւօտեան ժամը 9-ին, նոյն հանգիստը թափօրով, և Սրբ. Պատրիարք Հայրը ընդունեց շնորհաւորութիւնները Միաբանութեան և ժողովրդեան։

ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. ԱՆԳՐԵՈՐԴԱՆԱՆ։ Յունուար 22-ին Տեսան մերոյ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Սուրբ Աթոռոյս կողմէ հովուական պաշտօնով Հոգ. Տ. Զգոն վարդապետ և Բարեշնորհ Տէր Յակոբ Սարկաւագ այցելեցին Ամմանի Հայ գաղութը, որ 285 ուղղափառ հայերէ կը բաղկանայ։ Մշտական հոգեւոր պաշտօնեայէ զուրկ այդ գաղութը, կրօնական մխիթարութեան եւ հոգեւոր խրախճանքի ժամանակ մ'ապրեցաւ երեք չորս օրեր։

Այցելու հովիւը ընդունեցաւ տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը վարժարանի ուսուցչուհիին Տիկին Կիւլեհագուպեանի տան մէջ, եւ ապա այցելեց գաղութին բոլոր անդամներուն տունները և տընօրհնէք կատարեց։ Տեղի ունեցած պաշտամունքին մասնակցեցան անխորի գրեթէ ամէնքն ալ, և շատեր խոստովանեցան ու հաղորդուեցան։ Ջրօրհնէքի արարողութեան կնքանայր եղաւ տեղւոյն բարեպաշտ և երեւի ազգայիններէն Տիր Սերըր Անթիքաճեան, որ եկեղեցիի եւ զպրոցի համար գետին մը գնած եւ նուիրած է։ Մէկէ աւելի անգամներ հովիւը քարոզեց եւ հոգեւոր ու ազգասիրական խօսքերով մխիթարեց հաւատացեալները։ Այցելեց նաև վարժարանը, որ 50 երկսեռ աշակերտներ ունի և որուն կը նպաստէ Ս. Աթոռ տարեկան 104 ոսկւոյ գումարով մը։ Հայր Սուրբը գոհացուցիչ գտաւ հոն կատարուած աշխատանքը, որուն հետեանքով թրքաթա ծընողաց զաւակներ հիմակ աղւոր հայերէն կրնան կարդալ և խօսիլ։

Յունուար 26-ին Հոգ. Զգոն Վրդ., Սարկաւագին հետ, այցելեց Մահարտա, ուր կան երկու

ընտանիք. անկէ անցաւ Բեւեճեան, ուր կ'ապրին 14 բարեպաշտ ընտանիքներ, բոլորն ալ հողաւ մշակ, չսկման, ժամերգութեան, Պատարագի և Ջրօրհնեաց արարողութիւններով և քարոզութեամբ մեծապէս միմիարեց զանոնք կրօնական կեանքի խօսքերով և ազգասիրական յորդորներով: Բոլորն ալ խոստովանեցան և հաղորդուեցան: Մեծ էր անոնց ծարաւը եկեղեցոյ և դպրոցի համար:

Հայր Սուրբը այս այցելութեան առթիւ կատարեց նաև ժամբանական վիճակագրութիւն, և իր տեղեկագիրը ներկայացուց Սրբազան Պատրիարք Հօր, Նորին Ամենապատուութեան ուշադրութեան յանձնելով դադարութիւն հօգևոր և կրթական պէտքերը:

2. ԳԱՅԱ: Յունուար 23-ին երեսուն հոգիէ բաղկացեալ Գաղայի հայ ուղղափառ դադարութիւն հոգևոր ուրախութիւն մը ջամբելու նպատակաւ, նոյն առթիւ գրկուեցան Հոգ. Տ. Պարգև Վարդապետ և բարեշնորհ Տիբ. Պարգէն Սարկաւազ: Մատուցուած է Սուրբ Պատարագ, Ջրօրհնէքի արարողութեան հետ, տեղւոյն Անգլիկան եկեղեցոյն մէջ, և գրեթէ բոլոր հաւատացեալները հաղորդուած են: Եղած է նաև քարոզութիւն այցելու Հայր Սուրբին կողմէ: Տիբար Արսէնեան, բոլոր Գաղայի հայերուն հետ առհասարակ, ջերմագին հիւրասիրութիւն մը ընծայած են այցելու հօլուին և Սարկաւազին: Կատարուած է նաև տնօրէնէք:

Գաղայի մէջ Հայոց Միաբանութիւնը ունեցած է ժամանակին Ս. Հրեշտակապետաց Վանք մը, որուն աւերակներն իսկ անհետ եղած են այժմ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

▲ Դեկտ. 31-ին Պաղտատէն Երուսաղէմ ժամանած Ասորի Տ. Յովնանէն Սպիտակոյտ Պատրիարքարան եկաւ և ներկայացաւ Սրբ. Պատրիարք Հօր:

▲ Նոյն օրը Նորին Ամենապատուութեան եկան Երուսաղէմի Հայ Հռոմէականներու Պատր. Փոխանորդ Հայր Յակոբ Կիրակոսեան և Հայր Պատուհասեան Վարդապետները:

▲ Յունուար 1-ին Երուսաղէմի Անգլիկան Պահակազօրաց Հրամանաւոր Դեղապետ Մոնտգոմի այցելեց Պատրիարքարան, և Ս. Քաղաքէն իր մեկնումին առթիւ հրաժեշտի յարգանքներ մատուցց Նորին Ամենապատուութեան:

▲ Նոյն օրը Զմմառի Վանքին Հայ Կարօլիկ Միաբանութեան խումբ մը անդամներ և ուսանողներ, գլխաւորութեամբ Արքայապետ Պատուհասեան Վարդ. Ռախտի եկան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճար և այցելեցին Վանքին զանազան մասերը, և ապա ներկայացան Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր:

▲ Յունուար 8-ին Ամենապատու Սրբ. Պատրիարք Հայրը, հետն ունենալով Միաբանութեան անդամներէն խումբ մը, յունական եկեղեցոյ ծննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ քաղաքի Յունաց Պատրիարքարան:

▲ Նոյն օրը յետ միջօրէի այցելութիւն տուաւ նաև Երուսաղէմի Ռուս Միաբանութեան Մեծաւոր Տ. Արքանա Արեւիկոսկոպոսին:

▲ Դարձեալ Նոյն օրը Պատր. Փոխանորդ Դեր. Տ. Մկրտիչ Եպիսկոպոս, ընկերակցութեամբ Միաբան Հայրերու, շնորհաւորութեան այցելութիւն տուաւ Ասորի, Դպտի և Հապէս Վանքերու Տնչութեանց:

▲ Յունուար 14-ին, հին-սոմարական Տարեմուտի օրը, յետ Ս. Պատարագի թափօրով Պատրիարքարանի դահլիճը առաջնորդուելէ ետք՝ Սրբազան Պատրիարք Հայրը ընդունեց շնորհաւորական այցելութիւնները հետեւեալ անձնաւորութեանց:—

Պաղեստինի Բաթըր Կոմիտէութեան կողմէ՝ ներկայացուցիչի մը, Աւագ Քարաւաղարեան կողմէ՝ Բուխի Պէյ Ապս Էլ Հասիի, Մուսաղէմի Քաղաւապէ Բազըզ Պէյ Նէշաշլիպի. Երուսաղէմի Աւսարիական, Ապանիական, Բեյ-ճիկական, Պոյսնիական, Լիքուսնական, Չէխո-Սլովակեան և Մեկսիկայի հիւպատոսներուն:— Ռասիսոնի Մեծաւորին, Զատա Պանգոլի Տնօրէնին, և այլն:

▲ Յունուար 20-ին, Հայոց Տեառն մերոյ Սուրբ Ծննդեան տօնին առթիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարանիս դահլիճին մէջ ընդունեցաւ շնորհաւորական այցելութիւնները Մուսաղէմի Լատինաց Պատրիարքական Փոխանորդին, Յունաց Պատր. Տեղապետին, Զրաւնիական Միաբանութեան Կուստողին, Անգլիկան Սպիտակոյտարանի ճեղկալացուցից, Դպտի և Ասորի Եկեղեցիներու Մուսաղէմի Սպիտակոյտներուն, Դերման Դորմիսիանի Վանքին Մեծաւորին:

▲ Յաջորդ օրը, Նոյն առթիւ, Ն. Ամենապատուութիւնը ընդունեց շնորհաւորութիւնը Երուսաղէմի Հապէս Միաբանութեան Մեծաւորին:

▲ Յունուար 26-ին Դամիսկեան Միաբանութեան անդամներէն Պաղեստինադէտ Հայր Արելի առաջնորդութեամբ Ս. Յակոբեանց Տաճարը գլխաւոր եկան Զրաւնացի և Պեկիկացի ատուածարաններու ուսանողներ: Այցելեցին նաև գրչագրաց և Կիւլլէնկեան մատենադարանները, Հրեշտակապետաց Վանքը, և ապա Պատրիարքարանը: